

DKSiW-ZPC-078-12/15

Warszawa, dnia 19 maja 2015 r.

Pani
Aleksandra Solik
Koordynator programu
Stowarzyszenie Koalicja KARAT

Shanowne Pani Koordynator

Odpowiadając na pismo z dnia 16 marca br., dotyczące działań resortu spraw wewnętrznych, mających na celu realizację zaleceń zawartych w *Uwagach Końcowych Komitetu ds. Likwidacji Dyskryminacji Kobiet*, poniżej przekazuję informacje, będące w posiadaniu MSW.

Pytania 1 i 10

W celu zrealizowania zaleceń *Komitetu ds. Likwidacji Wszelkich Form Dyskryminacji Kobiet*, dotyczących upowszechnienia wiedzy na temat *Konwencji w sprawie Likwidacji Wszelkich Form Dyskryminacji Kobiet* i *Uwag Końcowych*, przewidziano przegląd wykorzystywanych w Policji materiałów edukacyjnych w tym zakresie.

Uwzględniając wnioski z analizy potrzeb szkoleniowych, będącej rezultatem bieżącej pracy policyjnych pełnomocników ds. ochrony praw człowieka oraz posiedzeń *Zespołu ds. Strategii Równych Szans w Policji* przy Komendancie Głównym Policji, w lutym br. podjęto decyzję o powołaniu *Zespołu ds. przygotowania programu środowiskowego pn. Dyskryminacja ze względu na płeć*. Realizacja programu ma przyczynić się do podniesienia świadomości i wiedzy policjantów i pracowników cywilnych Policji w zakresie równego traktowania, przede wszystkim ze względu na płeć, a także będzie stanowić narzędzie do skutecznego zapobiegania i zwalczania przypadków nierównego traktowania.

W dniu 25 marca 2015 r. Pełnomocnik Komendanta Głównego Policji ds. Ochrony Praw Człowieka przekazał wszystkim jednostkom Policji i komórkom organizacyjnym Komendy Głównej Policji tekst rekomendacji Komitetu CEDAW z poleceniem dalszego wykorzystania służbowego zgodnie z właściwością oraz rozpowszechnienia dokumentu wśród podległych policjantów i pracowników.

Pytania 2, 3 i 4

Zakres tematyczny zawarty w powyższych pytaniach jest przedmiotem prac *Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie* (powołanego na podstawie art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie), w skład którego wchodzi m.in. przedstawiciele Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Komendy Głównej Policji.

Zespół kończy obecnie prace nad zmianą ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz innych ustaw, w tym ustawy o Policji oraz Kodeksu postępowania karnego. Proponowane zmiany mają na celu między innymi większą ochronę osób doznających przemocy w rodzinie. Należy wskazać, że gospodarzem procesu legislacyjnego jest Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Dodatkowo należy zauważyć, że przedstawiciele MSW i Policji uczestniczą w procesie konsultacji, organizowanych przez Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania, a dotyczących systemowych działań mających na celu likwidację wszelkich form przemocy wobec kobiet, w tym wobec kobiet starszych i kobiet z niepełnosprawnościami.

Niezależnie od powyższego podkreślenia wymaga, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych jest partnerem w przygotowanym przez Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania projekcie pn. *Prawa dla ofiar przestępstw seksualnych - nowe podejście systemowe, informowanie, szkolenie*, finansowanym ze środków programu UE Progress. Program Progress to instrument finansowy, który wspiera rozwój i koordynację polityki UE między innymi w zakresie równości kobiet i mężczyzn oraz przeciwdziałania dyskryminacji.

Projekt ma na celu wsparcie właściwych podmiotów w działaniach zmierzających do wyeliminowania zjawiska przemocy wobec kobiet oraz informowanie ofiar przemocy o ich prawie do życia wolnego od przemocy. Projekt stanowi także odpowiedź na zobowiązania wynikające z podpisanej przez Polskę *Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej*. Realizacja projektu rozpoczęła się w roku 2014 i jest kontynuowana w roku bieżącym.

Głównymi celami projektu są:

1. Dostarczenie jasnej i czytelnej informacji w zakresie praw przysługujących ofiarom przemocy domowej i seksualnej oraz opiekunom nieletniej ofiary przemocy, poprzez rozmieszczenie ulotek i materiałów informacyjnych w sądach, komisariatach Policji, lokalnych urzędach oraz rozpowszechnienie ich za pośrednictwem organizacji pozarządowych.
2. Stworzenie pierwszej w Polsce strony internetowej zawierającej kluczowe informacje na temat pomocy ofiarom przemocy domowej oraz seksualnej. Strona ta będzie utworzona we współpracy między innymi z przedstawicielami właściwych resortów. Zapewniona zostanie stała aktualizacja zamieszczonych tam informacji.
3. Zwiększenie wiedzy osób odpowiedzialnych za walkę z przemocą poprzez organizację cyklu warsztatów, między innymi dla wyższej kadry Policji, prokuratorów oraz sędziów. Podczas 2-dniowych warsztatów uczestnicy zdobędą wiedzę w zakresie praw ofiar, działań mających na celu ich wsparcie oraz czynności, jakie należy podjąć, aby całe postępowanie było przeprowadzone jak najbardziej sprawnie, z uwzględnieniem trudnej sytuacji ofiary.

W ramach projektu resort spraw wewnętrznych:

- uczestniczy w przygotowaniu warsztatów poprzez udział w opracowaniu materiałów szkoleniowych i pomoc w naborze policjantów do wspomnianych szkoleń,
- przekazuje informacje do zamieszczenia na mającej powstać w ramach projektu stronie internetowej oraz będzie systematycznie aktualizować te informacje,
- podejmie czynności mające na celu promowanie działań realizowanych w ramach projektu, podczas organizowanych konferencji, spotkań oraz poprzez stronę internetową Ministerstwa.

Odnosząc się bardziej szczegółowo do zagadnienia stosowania zakazu zbliżania się sprawcy do ofiary, należy wskazać, że Policja jest organem uprawnionym wyłącznie do wnioskowania o zastosowanie dwóch kategorii środków zapobiegawczych, tj. nakazu opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (określonego w art. 275a *kpk* i art. 275 § 3 *kpk*) oraz zakazu kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną (określonego w art. 275 § 3 *kpk*). Wniosek o zastosowanie powyższych instytucji może zostać skierowany tylko wtedy, gdy spełnione są ściśle określone w *kpk* przesłanki umożliwiające orzeczenie konkretnego środka.

We wszystkich prowadzonych postępowaniach przygotowawczych, zwłaszcza w sprawach dotyczących przemocy w rodzinie, tj. o czyn określony w art. 207 *kk*, szczególną uwagę zwraca się na pomoc i zapewnienie bezpieczeństwa ofiarom przemocy. Zgromadzony w sprawach materiał dowodowy jest poddawany ocenie z uwagi na konieczność skierowania wniosków do prokuratora lub sądu o zastosowanie środków określonych w art. 275 i 275a *kpk*. W szczególności, konieczność ich zastosowania jest rozważana w sytuacji, gdy z zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa lub z okoliczności sprawy wynika, że sprawca przemocy zamieszkuje wspólnie z pokrzywdzonymi.

W sprawach dotyczących przemocy w rodzinie szczególnie istotne jest dobro osoby pokrzywdzonej, jednakże nie można zapominać, że środki zapobiegawcze, zgodnie z art. 249 § *kpk*, jako środki przymusu, są stosowane dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania, a wyjątkowo także w celu zapobiegnięcia popełnieniu przez oskarżonego nowego, ciężkiego przestępstwa. Można je stosować tylko wtedy, gdy zebrane dowody wskazują na duże prawdopodobieństwo, że oskarżony popełnił przestępstwo. Dodatkowo muszą być spełnione szczególne przesłanki wskazane w art. 275 *kpk* oraz art. 275a *kpk*, co wyklucza stosowanie automatyzmu w decyzjach dotyczących właściwych wniosków.

Należy podkreślić, że w ramach prowadzonych szkoleń policyjnych zagadnienie przemocy w rodzinie, z uwzględnieniem stosowania wniosków o zastosowanie nieizolacyjnych środków zapobiegawczych, stanowi ważny element procesu kształcenia.

Dodatkowo należy wskazać, że odseparowanie sprawcy przemocy w rodzinie od osoby pokrzywdzonej jest możliwe przy zastosowaniu kilku różnych podstaw prawnych, nie tylko tych przewidzianych przez przepisy *Kodeksu postępowania karnego* w art. 275 i 275a. W dyspozycji organów wymiaru sprawiedliwości pozostają również środki karne określone w *Kodeksie karnym* w postaci zakazu zbliżania się do określonych osób (art. 39 pkt 2b *kk*), nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 39 pkt 2e *kk*) oraz środki probacyjne (art. 72 § 1 pkt 5-8 *kk*).

Ponadto, w przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie, zasadnicze i niezbędne jest opracowanie szczegółowego planu pomocy rodzinie. Takie możliwości dają narzędzia wspierające, takie jak procedura *Niebieskiej Karty*.

Pytania 5 i 8

Policja gromadzi dane statystyczne, dotyczące działań wobec przemocy w rodzinie w ramach procedury *Niebieskiej Karty*. Od 2012 r. w przypadku osób doznających przemocy w rodzinie wprowadzono dodatkowy podział na wiek (do 65 r.ż. i powyżej 65 r.ż.), a od 2014 r. wprowadzono podział na płeć w przypadku, kiedy przemocy w rodzinie doznaje osoba małoletnia oraz gdy przemocy w rodzinie dopuszcza się nieletni.

Do czasu zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury *Niebieskiej Karty* oraz wzorów formularzy *Niebieska Karta* nie są planowane zmiany co do zakresu gromadzonych danych. W Krajowym Systemie Informacji Policji od 2016 r. przy wyborze kwalifikacji prawnej czynu obligatoryjne będzie wskazanie, czy miał on związek z przemocą w rodzinie.

We wszystkich podległych garnizonach od 1 stycznia 2015 r. wdrożony został Elektroniczny Rejestr Czynności Dochodzeniowo-Śledczych, w którym ewidencjonowane są wszystkie postępowania przygotowawcze prowadzone przez Policję, w tym postępowania o czyn z art. 207 *kk*. Jedną z funkcjonalności tego systemu umożliwi bezpośrednim przełożonym sprawowanie wzmocnionego nadzoru nad postępowaniami dotyczącymi tej kategorii przestępstw, szczególnie w zakresie oceny zebranego materiału dowodowego i konieczności wnioskowania o środki zapobiegawcze w stosunku do sprawców przestępstw stypizowanych w art. 207 *kk*, przy spełnieniu przesłanek kodeksowych. Usprawnienie prowadzenia czynności nadzorczych nad postępowaniami przygotowawczymi przyczyni się do zwiększenia skuteczności stosowania tych środków.

Pytanie 6

Na wstępie należy podkreślić fakt, że działania, mające na celu prawidłową identyfikację kobiet i dziewcząt - ofiar handlu ludźmi są realizowane w Policji od dawna. Jednocześnie podkreślenia wymaga, że Policja nie dyskryminuje ofiar handlu ludźmi z uwagi na płeć, lepiej traktując ofiary-kobiety od ofiar-mężczyzn. Procedury w tym zakresie są takie same dla wszystkich ofiar handlu ludźmi, bez względu na płeć. Kwestie postępowania z ofiarami handlu ludźmi z uwagi na różnicę płci regulują istniejące w tym zakresie przepisy dotyczące postępowania z osobami pokrzywdzonymi przestępstwem, np. ogólna zasada dokonywania przeszukania osobistego przez przedstawiciela tej samej płci itp. Odnosząc się do przyszłych działań w tym zakresie należy stwierdzić, że planowane jest dalsze, systematyczne podnoszenie wiedzy policjantów w obszarze identyfikacji ofiar handlu ludźmi. W tym miejscu należy zauważyć, że z uwagi na specyfikę zjawiska handlu ludźmi w Polsce (80-85% przypadków stanowi wykorzystywanie do prostytucji), identyfikacja kobiet jako ofiar jest znacznie skuteczniejsza niż ma to miejsce w przypadku mężczyzn.

W ramach grupy eksperckiej ds. wsparcia ofiar handlu ludźmi oraz we współpracy z takimi organizacjami pozarządowymi jak Fundacja La Strada, czy Stowarzyszenie PoMOC, w 2013 r. opracowano i wdrożono

wskaźniki wspomagające identyfikację ofiar handlu ludźmi. Należy zasygnalizować, że Wskaźniki II poziomu obejmują następujące formy wykorzystania: eksploatacja seksualna, żebractwo, praca przymusowa i są przeznaczone dla doświadczonych i przeszkolonych funkcjonariuszy, którzy zgodnie z procedurami powinni prowadzić rozpytanie po wstępnej identyfikacji.

Wprowadzono także procedurę identyfikacji dla osób ubiegających się o ochronę międzynarodową. Realizowane są szkolenia dla personelu ośrodków strzeżonych, aresztów dla cudzoziemców oraz pracowników Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Obecnie trwają prace nad wdrożeniem procedury oceny ryzyka powrotu do kraju pochodzenia (*return risk assesment*), która realizowana byłaby przez Straż Graniczną lub Policję. Jej wdrożenie planowane jest w tym roku. Procedura oceny ryzyka jest także elementem realizowanego przez IOM *Programu dobrowolnych powrotów do kraju pochodzenia*, który w Polsce obejmuje zarówno cudzoziemców z państw trzecich, jak też obywateli innych państw UE. W ramach wszystkich powyższych procedur uwzględniana jest specyfika płci ofiary.

Pytanie 7

Gromadzenie danych przez Policję regulują stosowne przepisy prawne, które wskazują jakiego rodzaju dane Policja ma prawo zbierać. Niemniej jednak należy zauważyć, odnosząc się do zagadnienia dostarczania danych segregowanych ze względu na płeć pokrzywdzonych, że aktualnie zbierane są wyłącznie dane liczbowe o pokrzywdzonych, uwzględniające jednak podział na płeć [M/K] i wiek [pełnoletni/małoletni]. Wydaje się więc, że pozwalałyby one na wskazaną w pytaniu analizę, bez zmiany obecnego stanu prawnego w niniejszej materii.

Pytanie 9

W czerwcu 2013 r. Minister Spraw Wewnętrznych powołał Pełnomocnika do Spraw Równego Traktowania w Służbach Mundurowych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych lub przez niego nadzorowanych.

Do głównych obowiązków Pełnomocnika należy m.in. współpraca z Komendantem Głównym Policji, Komendantem Głównym Straży Granicznej, Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej oraz Szefem Biura Ochrony Rządu lub ich pełnomocnikami w zakresie wypracowania standardów lub procedur postępowania w sprawach, gdzie mogło dojść do nierównego traktowania kobiet i mężczyzn oraz przyjmowania zgłoszeń dotyczących informacji o przypadkach nierównego traktowania kobiet i mężczyzn w służbach mundurowych podległych albo nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Zgodnie z realizacją zapowiedzi Ministra Spraw Wewnętrznych, dotyczącej oceny równego traktowania kobiet i mężczyzn w służbach mundurowych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych lub przez niego nadzorowanych tj. Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Biurze Ochrony Rządu, opracowany został *Raport na temat równego traktowania kobiet i mężczyzn w służbach mundurowych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych lub przez niego nadzorowanych*.

Raport, o którym mowa powyżej, został opracowany na podstawie: informacji statystycznych przekazanych Pełnomocnikowi przez poszczególne służby, analizy przepisów prawa powszechnie obowiązującego i regulacji wewnętrznych każdej ze służb, oceny problemu naruszania zasady równego

traktowania w kontekście zgłoszonych do Pełnomocnika spraw oraz wniosków z badania dotyczącego zjawiska naruszania zasady równego traktowania w służbach. Uwzględniono także dobre praktyki w zakresie przeciwdziałania naruszeniom zasady równego traktowania w służbach w innych krajach Unii Europejskiej.

Konsekwencją wniosków zawartych w *Raporcie* było wystąpienie Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich komendantów służb o opracowanie przejrzystych systemów motywacyjnych. Dodatkowo, Minister Spraw Wewnętrznych polecił wprowadzenie w Policji, Straży Granicznej i Państwowej Straży Pożarnej procedur antymobbingowych i antydyskryminacyjnych w jednostkach organizacyjnych poszczególnych formacji, obejmujących zarówno pracowników, jak i funkcjonariuszy.

Pełnomocnik planuje podjęcie działań mających na celu podkreślenie znaczenia tematyki równego traktowania, poprzez promowanie i upowszechnienie zagadnień związanych z równym traktowaniem oraz przeciwdziałaniem wszelkim formom dyskryminacji, na każdym poziomie zarządzania w służbach mundurowych. W tym celu planuje się przeprowadzenie - dla osób, które w służbach mundurowych zajmują się tematyką praw człowieka i równego traktowania - warsztatów z tego zakresu. Warsztaty te umożliwią uczestnikom nie tylko podniesienie wiedzy w obszarze równego traktowania, ale także przygotują ich do popularyzacji i promowania idei równego traktowania w służbach.

Ponadto Pełnomocnik Ministra Spraw Wewnętrznych ds. Równego Traktowania będzie w dalszym ciągu na bieżąco przyjmował i reagował na zgłoszenia dotyczące informacji o przypadkach nierównego traktowania kobiet i mężczyzn w służbach mundurowych.

Rozwijając zagadnienie działań mających na celu realizację zaleceń zawartych w *Uwagach Końcowych Komitetu ds. Likwidacji Dyskryminacji Kobiet* w zakresie przeciwdziałania handlowi ludźmi (pkt 27 *Uwag Końcowych*), chciałabym przekazać poniższe informacje.

Komitet zaleca, aby Państwo-Strona:

- a) **opracowywało i upowszechniało dane statystyczne na temat skali handlu ludźmi i celów uprawiania tego procederu, krajów pochodzenia i krajów docelowych ofiar handlu ludźmi;**

Dane dotyczące domniemanych ofiar handlu ludźmi przekazywane są Zespołowi do Spraw Zwalczenia i Zapobiegania Handlowi Ludźmi utworzonemu na podstawie Zarządzenia nr 23 Prezesa Rady Ministrów z dnia 5 marca 2004 r. w ramach sprawozdań sporządzanych przez Krajowe Centrum Interwencyjno-Konsultacyjne dla polskich i cudzoziemskich ofiar handlu ludźmi (KCIK), Komendę Główną Policji, Komendę Główną Straży Granicznej, Prokuraturę Generalną, Ministerstwo Sprawiedliwości i Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Podkreślić należy, że w ramach KCIK osoby pracujące z ofiarami handlu ludźmi sporządzają zanonimizowane ankiety uwzględniające także dane wynikające z rekomendacji. Dane te publikowane są cyklicznie w ramach opracowania *Zapobieganie handlowi ludźmi w Polsce. Materiał do raportu*, dostępnego na stronie <http://www.handelludzmi.eu/pl/baza-wiedzy/raporty-analazy-strateg/raporty-i-analazy-dotyc>.

Dane przekazywane przez KGP i KGSG oraz PG nie są tak szczegółowe, jak dane zbierane przez KCIK. Ministerstwo Spraw Zagranicznych informuje o zakresie pomocy konsularnej dla domniemanych ofiar oraz o wydarzeniach powiązanych z handlem ludźmi zgłaszanych przez służby konsularne. Ministerstwo Sprawiedliwości opracowuje dane dotyczące osądzonych według rodzajów przestępstw i kar. Dane dotyczące poszczególnych spraw mogą być częściowo generowane przez Ministerstwo

Sprawiedliwości na podstawie kart statystycznych, które informują o miejscu popełnienia zarzucanego czynu i o obywatelstwie pokrzywdzonego, co nie jest tożsame z krajem pochodzenia (werbunku) i krajem docelowym (np. w przypadku identyfikacji ofiary handlu ludźmi na etapie transportu do miejsca wykorzystania).

b) Systematycznie monitorowało i oceniało skutki działań podejmowanych przeciwko handlowi ludźmi;

Zespół do Spraw Zwalczania i Zapobiegania Handlowi Ludźmi zobowiązany jest do oceny krajowych planów działań przeciwko handlowi ludźmi. Ocena dokonywana jest raz w roku i do końca lutego przekazywana do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów wraz ze sprawozdaniem z prac Zespołu. Sprawozdania okresowe publikowane są także na stronie <http://www.handelludźmi.eu/hl/baza-wiedzy/krajowy-plan-dzialan>. Podkreślić należy, że w pracach Zespołu stale uczestniczą organizacje pozarządowe. Są one także członkami grupy roboczej Zespołu, jak też grup eksperckich. Biorą także udział w pracach nad opracowywaniem sprawozdań z realizacji *Krajowego Planu Działań przeciwko Handlowi Ludźmi*, jak też procesach oceny przez podmioty zewnętrzne np. ekspertów GRETA. Obecnie do udziału w pracach Zespołu zaproszone są następujące organizacje pozarządowe: Fundacja Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu La Strada, Fundacja Dzieci Niczyje, Fundacja Itaka – Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych, Caritas Polska, Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć, Stowarzyszenie Po-MOC dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej oraz Międzynarodowa Organizacja do Spraw Migracji.

c) zapewniło wczesną i prawidłową identyfikację kobiet i dziewcząt jako ofiar handlu ludźmi i zapewniło im dostęp do opieki medycznej, prawnej, psychologicznej, a także do programów rehabilitacyjnych i reintegracyjnych bez względu na to, czy będą mogły lub chciały zeznawać przeciwko sprawcom;

W 2013 r. opracowano i wdrożono wskaźniki wspomagające identyfikację ofiar handlu ludźmi (o czym była mowa w odpowiedzi na pytanie 6).

Inspektorzy pracy od lat wykorzystują wskaźniki rekomendowane przez Międzynarodową Organizację Pracy. Podniesieniu wiedzy w tym zakresie służą organizowane w Centralnym Ośrodku Szkolenia Państwowej Inspekcji Pracy we Wrocławiu szkolenia, w których prelegentami są m.in. przedstawiciele organizacji pozarządowych i funkcjonariusze, którzy identyfikowali ofiary pracy przymusowej na terytorium RP.

W ramach Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla polskich i cudzoziemskich ofiar handlu ludźmi realizowane są konsultacje dla instytucji oraz udzielane jest wsparcie w zakresie prawidłowej identyfikacji ofiar handlu ludźmi.

Ofiarom handlu ludźmi korzystającym ze wsparcia Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla polskich i cudzoziemskich ofiar handlu ludźmi zapewnia się dostęp do opieki medycznej, prawnej, psychologicznej. Uzyskanie pomocy nie jest uzależnione od nawiązania kontaktu z organami ścigania. W 2014 r. ofiary skorzystały z 54 porad medycznych, 10 hospitalizacji, 26 konsultacji psychologicznych oraz 98 porad prawnych. Środki na finansowanie tego typu wsparcia dla ofiar przewidziano także na 2015 r.

d) zapewniło skuteczne ściganie i karanie sprawców handlu ludźmi;

Od 1 maja 2014 r. istnieje możliwość wydawania przez funkcjonariuszy organów ścigania zaświadczenia potwierdzającego domniemanie, że cudzoziemiec jest ofiarą handlu ludźmi. Zaświadczenia nie wymagają złożenia zeznań, wydawane są na podstawie rozpytania – wstępnej identyfikacji. Zaświadczenia uprawniają do skorzystania z pomocy społecznej; a pobyt cudzoziemca w okresie ważności zaświadczenia uważa się za legalny. Zaświadczenie może stanowić podstawę do

wydania polskiego dokumentu tożsamości dla cudzoziemca i wydawane jest nieodpłatnie. Od 1 maja 2014 r. wystawiono 21 zaświadczeń dla domniemanych ofiar handlu ludźmi. Działania te mają przyczynić się do efektywniejszego ścigania sprawców, poprzez zachęcenie ofiar do kontaktu z przedstawicielami organów ścigania, którzy zobowiązani są pouczyć ofiary handlu ludźmi o przysługujących im prawach i wszcząć procedurę umożliwiającą uznanie pobytu cudzoziemca na terytorium RP za legalny. Rozwiązanie to nie ogranicza przy tym bezpośredniego wystąpienia przez cudzoziemca o zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony.

- e) **prowadziło szkolenia dla sędziów, prokuratorów, Policji, i przedstawicieli Urzędu do spraw Cudzoziemców, jak również dla pracowników opieki społecznej na temat sposobów postępowania z ofiarami handlu ludźmi, uwzględniających perspektywę równości płci;**

Od wielu lat w ramach krajowych planów działań przeciwko handlowi ludźmi realizowane są szkolenia dla organów ścigania i przedstawicieli instytucji państwowych, w szczególności w zakresie identyfikacji ofiar i ich wsparcia. W ramach obecnego *Krajowego Planu* na lata 2013-2015 realizowane są szkolenia m.in. dla funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej, inspektorów pracy, sędziów i prokuratorów, konsulów, pracowników ośrodków strzeżonych lub aresztów, rzeczników organów ścigania, pracowników pomocy społecznej i pracowników Urzędu ds. Cudzoziemców. W Straży Granicznej realizowany jest 4-stopniowy program szkolenia funkcjonariuszy, a w 2014 r. rozpoczęto także wdrażanie programu szkoleń e-learningowych.

W Policji w 2014 r. stworzono nowy program szkoleń specjalistycznych, który realizowany jest w Szkole Policji w Pile. Szkolenie z zakresu handlu ludźmi, w tym eksploatacji seksualnej, realizowane jest także w toku szkoleń podstawowych, przygotowujących do podjęcia służby w Policji i Straży Granicznej.

- f) **zajął się źródłowymi przyczynami handlu ludźmi i przymusowej prostytucji poprzez promowanie szans i równości w zakresie kształcenia i pracy zarobkowej kobiet i dziewcząt, żeby w ten sposób zmniejszyć ich podatność na wyzysk.**

W celu poprawy współpracy na terenie kraju tworzone są wojewódzkie zespoły ds. przeciwdziałania handlowi ludźmi, w pracach których uczestniczą przedstawiciele kluczowych podmiotów zaangażowanych w działania przeciwko handlowi ludźmi na terenie województwa. W tym roku opracowane zostanie 15 analiz regionalnych, poświęconych zagrożeniu zjawiskiem handlu ludźmi. Ponadto, w 2016 r. planowane jest wydanie publikacji regionalnych, które obejmować będą zarówno informacje o zjawisku, jak też o przygotowaniu poszczególnych podmiotów do realizacji działań w obszarze wsparcia ofiar handlu ludźmi. Warto podkreślić, że dzięki szerokiemu gronu uczestników, na posiedzeniach zespołów przedstawiane są prezentacje problemowe przygotowane m.in. przez przedstawicieli urzędów pracy, inspektorów pracy i funkcjonariuszy organów ścigania.

Z poważaniem

DYREKTOR
Departamentu Kontroli, Skarg i Wniosków
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
D. Głowacka-Mazur
Danuta GŁOWACKA-MAZUR